

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 20/2005 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2004

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 april 2005 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2004 (B 3/2004 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Pekka Jalkanen, regeringsråd Seija Heiskanen-Frösen, regeringsråd Hannu Karjalainen, regeringsråd Sven-Eric Roman och bostadsråd Riitta Kimari, miljöministeriet
- vattenöverinspektör Minna Hanski, jord- och skogsbruksministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utgångspunkter

Miljöutskottet har behandlat de uttalanden i regeringens berättelse som gäller utskottets ansvarsområde. Av uttalandena ingår två i utrikesministeriets, ett i jord- och skogsbruksministeriets och resten i miljöministeriets förvaltningsområde. Berättelsen har 24 sådana uttalanden.

Regeringens förklaringar och ståndpunkter till uttalandena är till största delen korrekta, anser miljöutskottet, men anför följande anmärkningar.

Uttalanden som kan strykas

— Oljeskyddsfonden RP 119/2004 rd, RP 141/2004 rd — RSV 174/2004 rd

Riksdagen förutsatte att statsrådet, i förekommande fall genom budgetlösningar, ser till att oljeskyddsfondens handlingsförmåga tryggas under alla förhållanden.

Regeringen påpekar att en ny lag om oljeskyddsfonden (1406/2004) trädde i kraft den 1 januari 2005. Genom lagen höjs oljeskyddsavgiften permanent till 0,50 euro per ton olja. Också fondens grundkapital höjs. Syftet med höjningarna är att säkerställa adekvata resurser för skadestånd också vid allvarliga oljeskador. I 25 § ingår bestämmelser som syftar till att säkerställa oljeskyddsfondens funktion. Paragrafen tillåter att medel förs över från statsbudgeten till fonden om fondmedlen inte räcker till för att ersätta skadorna. Dessutom kan en del av intäkterna från oljeavfalls-

avgiften föras över till oljeskyddsfonden genom stadsbudgeten.

Utskottet omfattar regeringens förklaring och anser att utlåtandet kan strykas.

— *Vattenvårdsförvaltningen RP 120/2004 rd — RSv 225/2004*

I det andra uttalandet förutsatte riksdagen att regeringen föreslår en sådan ändring i 2 a § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen att också ett miljösaknunnigråd ingår i den sammansättning som avgör ärenden.

Regeringen har lämnat det önskade förslaget till riksdagen i proposition RP 5/2005 rd. Behandlingen av propositionen pågår fortfarande i riksdagen.

Utskottet omfattar regeringens förklaring och anser att uttalandet kan strykas.

Övriga uttalanden

— *Lånevillkoren för arava- och räntestödslån RP 100/2002 rd — RSv 227/2002 rd*

Riksdagen förutsatte att regeringen med det snaraste bereder och till riksdagen överlämnar förslag om ändring av skattelagstiftningen så att en överföring till fonden för bostadsrättsinlösning, som bruksvederlag har insamlats för, ska betraktas som ägarsamfundets kapitalplacering.

Enligt regeringen är den största orsaken till skattefriheten för bostadsrättsavgiften att den måste återbetalas trots att den har vissa drag som liknar kapitalplacering. Bostadsrättsavgiften är inte någon kapitalplacering i egentlig mening eftersom den som betalar den inte är delägare i det samfund som bedriver näringsverksamhet utan en innehavare av bostadsrätt, det vill säga en boende. Det belopp som förs över till inlösningsfonden omfattas inte av återbetalningsskyldigheten och kan därför inte jämföras med bostadsrättsavgiften. En överföring till fonden för bostadsrättsinlösning är inte heller en kapitalinvestering som ägaren gör eller en fondering av investeringen, utan en avgift som tas ut hos de boende och utgör en inkomst i bolaget. En del

av vinsten i bolaget fonderas i fonden för bostadsrättsinlösning. En överföring till fonden för bostadsrättsinlösning är inte heller en skattefri kapitalinvestering som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Följaktligen skulle det strida mot principerna i skattesystemet om det införs bestämmelser om att en sådan post är skattefri inkomst eller avdragsgill utgift. Regeringen anser att ärendet inte ger anledning till ytterligare åtgärder.

Enligt uppgifter till utskottet preciserades bestämmelserna om eget kapital för samfund och stiftelser som bedriver bostadsrättsverksamhet i en ändring av lagen om bostadsrättsbostäder (127/2003) för ett antal år sedan. De bostadsrättsavgifter som bostadsrättsbostäderna betalat när huset byggdes eller under någon annan anskaffningsfas och överföringar till fonden för bostadsrättsinlösning, som har tagits ut av bostadsrättsbostäderna i samband med bruksvederlaget, räknas som ägarsamfundets eller ägarstiftelsens eget kapital. Lagändringen angav också kriterierna för betalning av inlösning av en bostadsrätt när husägaren är skyldig att lösa in bostadsrätten. Detta stämmer överens med definitionen på eget kapital i lagen om aktiebolag. Uttalandet behövs fortfarande eftersom överföringar av bostadsrätter med bruksvederlag till en inlösningsfond gäller ett tillägg till en kapitalinvestering. Bostadsrättsavgiften har ända från början betraktats som en kapitalplacering för innehavaren och inte som husägarens inkomst.

För närvarande pågår en stor översyn av lagen om aktiebolag. Definitionen av kapital i den nya lagen spelar en roll i ett större perspektiv. Därför anser utskottet med hänvisning till utredning att uttalandet fortfarande behövs.

— *Vattenvårdsförvaltningen RP 120/2004 rd — RSv 225/2004 rd*

1. Riksdagen har förutsatt att regeringen följer upp hur lagen om vattenvårdsförvaltningen genomförs med avseende på hur växelverkan, vattenvården och förvaltningsen fungerar och föreslår nödvändiga resurser för att genomföra lagen.

Enligt regeringens redogörelse angående det första uttalandet kommer en mekanism för växelverkan att spela en stor roll i planerna för vattenvården 2007—2009. Den första planperioden gäller åren 2010—2015. Varje regional miljöcentral beräknas behöva ett årsverke för arbetet. Med hjälp av interna överföringar har miljöministeriet avsatt ett anslag motsvarande ett årsverke för var och en av de fem samordnande miljöcentralerna. Anslaget är avsett för förberedelser inför ramdirektivet om vattenvård.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

— *Århus-konventionen: handläggningstider för miljöärenden och lagstiftning om s.k. långsgående projekt RP 165/2003 rd — RSv 105/2004 rd*

1. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp den samlade handläggningstiden för miljöärenden och i förekommande fall utökar resurserna för administrationen för att handläggningstiderna i fråga om besvär förkortas och rättsskyddssystemets funktionsduglighet tryggas.

Regeringen påpekar att miljöministeriet har tillsatt en uppföljningsgrupp som ska utvärdera verkställigheten av miljöskyddslagen och följa upp handläggningstiderna för tillstånds- och andra anmälningssärenden. Arbetsgruppens mandat går ut 2006. Miljöministeriet kommer 2005 att göra en utredning av besvär i miljöärenden. Dessutom ordnar justitieministeriet en uppföljning av domstolsbehandlingen av miljöärenden som gäller Århus-konventionen. Då utreds också handläggningstiderna.

Enligt uppgifter till utskottet har ministeriet dessutom startat en rad utvecklingsprojekt för att förenkla och samordna tillståndsbehandlingen och för att se över både upplägget och innehållet i tillstånden.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet fortfarande ska finnas kvar.

— 2. Enligt det andra uttalandet förutsatte riksdagen att regeringen vidtar åtgärder för att åstadkomma lagstiftning om så kallade långsgående projekt där det också kan ingå nödvändiga materiella besvärsgrunder.

Regeringen påpekar att kommunikationsministeriet har tillsatt en banlagsarbetsgrupp som ska lägga fram ett förslag till banlagstiftning. Dessutom startar också nödvändiga utredningar kring en lagstiftning om så kallade långsgående projekt inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar.

— *Förfaranden för typgodkännande av byggprodukter RP 227/2002 rd — RSv 249/2002 rd*

Riksdagen förutsatte att andra behöriga ministerier än miljöministeriet med det snaraste utreder hur godkännandeförfarandet för byggprodukter enligt denna lag kan tillämpas på byggande inom deras respektive ansvarsområden.

Regeringen uppger att kommunikationsministeriet och inrikesministeriet har kommit överens om att utgående från vissa utredningar inleda förhandlingar om hur CE-märkningssystemet och de anknyttande organen ska handhas också när det gäller byggprodukter där typgodkännandet ingår i dessa ministeriers ansvarsområde.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar.

— *Övergripande reform av fartygsavfallslagen RP 33/2003 rd — RSv 26/2003 rd*

1. Riksdagen skyndade på en övergripande reform av fartygsavfallslagen för att den ska vara lagtekniskt korrekt samt effektiv och välfungerande med avseende på målen med det marina skyddet.

2. Riksdagen förutsatte särskilt att regeringen så snart som möjligt lägger fram ett lagförslag om en finländsk ekonomisk zon och ett lagförslag om ett administrativt avgiftssystem för olagliga oljeutsläpp från fartyg för att avsiktliga utsläpp av olja till

havet ska kunna straffas med böter eller andra påföljder.

Regeringen uppger att kommunikationsministeriet har tillsatt en kommission för att bereda en övergripande reform av fartygsavfallslagen. Justitieministeriet har utarbetat en proposition om en så kallad oljeutsläppsavgift. Propositionen lämnas till riksdagen senast sommaren 2005.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar tills propositionerna har lämnats till riksdagen.

- *Skydd av föröknings- och rastplatserna för flygekorror RP 76/2003 rd — RSv 50/2004 rd*

1. Riksdagen förutsatte att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att bilaga 4 a i habitatdirektivet ses över om det visar sig att flygekorrbeståndet är så stort och stabilt att det inte längre kan klassificeras som en viktig art enligt bilaga 4 a som kräver ett strikt skyddssystem.

Regeringen uppger att miljöministeriet 2003 startade en treårig undersökning för att utreda hur stort och stabilt flygekorrbeståndet är och för att ordna med uppföljning av beståndet. Först efter utredningen kan det bedömas om flygekorren är en viktig art som kräver ett strikt skydd.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

- 2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att myndigheterna får tydliga anvisningar om hanteringen av frågor som gäller skyddet av flygekorror så att de nödvändiga myndighetsbesluten fattas skyndsamt och med hänsyn till att skogsägarna bemöts lika och att skyddet av flygekorror ordnas på behörigt sätt.

Regeringen uppger att jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet har meddelat skogscentralerna och de regionala miljöcentralerna gemensamma anvisningar för fastställande och skydd av flygekorrorarnas föröknings- och viloplatser när skogarna används. Ministerierna samarbetar om att följa upp hur anvisningarna tillämpas. Anvisningarna justeras vid behov.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

- 3. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att de tilläggsutgifter i jämförelse med propositionen som staten åsamkas till följd av att naturvårdslagens 53 § 1 mom. ändras och myndigheterna åläggs att vara snabba i frågor i anknytning till skyddet av flygekorror beaktas på behörigt sätt i förslaget till statsbudget.

Regeringen anför att det ännu inte går att lägga fram några tillförlitliga och adekvata bedömningar av de extrautgifter som myndigheterna får på grund av skyddet och de ändrade ersättningsreglerna.

Enligt uppgift behöver miljöförvaltningen extra resurser omfattande cirka fem årsverken. Ersättningar enligt de nya reglerna har betalats eller kommer att betalas i ungefär tio fall. I dagsläget behövs det således inga extra anslag.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar.

- 4. Riksdagen förutsatte att regeringen utgående från försöket med naturvårdeshandel i förekommande fall bereder lagstiftning som tillåter att också naturvårdeshandel används för att genomföra skyddet av de djur- och växtarter som nämns i bilaga 4 a till habitatdirektivet.

Regeringen uppger att ett försök i Satakunta pågår till 2007. Senast då kommer det att bedömas hur naturvårdeshandeln lämpar sig för skyddet av föröknings- och rastplatser för arter som avses i bilaga 4 a till habitatdirektivet.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar.

- *Avfallslagen, producentansvar, skrotfordon RP 152/2003 rd — RSv 39/2004 rd*

1. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp lagen både på ett allmänt plan och i synnerhet när det gäller tillgången på motagningsplatser i hela landet, kommunernas inställning till samverkan kring insamlingsplatser och därmed hur det i praktiken varit möjligt att utnyttja den befintliga infrastrukturen.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp lagens effekter på konkurrensförhållandena för producenter eller producentsammanslutningar och andra redan befintliga aktörer inom samma område, särskilt när det gäller produktgrupper för vilka det redan finns eller för vilka det grundas en producentsammanslutning. Detta gäller särskilt återvinning av skrotfordon samt el- och elektroniskrot.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur det partiella producentansvaret i fråga om förpackningar och förpackningsavfall utfaller, särskilt med avseende på att återvinning av återvinningsbart material säkerställs.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp tillämpningen av eventuella avgifter vid överlåtelse av skrotfordon till systemet och vid behov bereder ett förslag med slopad möjlighet att ta ut avgifter, eftersom riksdagen anser att en sådan avgift står i konflikt med grunderna för producentansvarssystemet när avfallshanteringskostnaderna ingår i produktpriset.

Regeringen påpekar att Birkalands miljöcentral är rikstäckande tillsynsmyndighet för producentansvar och kommer att uppmärksamma de frågor som nämns i uttalandena extra mycket. På den vägen följer regeringen upp hur lagen fungerar och vilka effekter den har.

Utskottet anser att uttalandena ska finnas kvar.

— 5. Riksdagen förutsatte att regeringen så snart som möjligt påbörjar en totalrevidering av avfallslagen samt vid behov bereder lagstiftning enligt en snabbare tidtabell för att avhjälpa eventuella problem med verkställigheten av lagen.

Enligt regeringen har miljöministeriet för avsikt att 2005 tillsätta en arbetsgrupp som ska lägga upp riktlinjerna för en övergripande revidering av avfallslagen. En kommission tillsätts 2007 för att utarbeta en proposition.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

— *Lagen om Pallas-Yllästunturi nationalpark RP 169/2003 rd — RSv 185/2004 rd*

1. Riksdagen förutsatte att statsrådet vidtar åtgärder för att se till att lagstiftningen om nationalparker och naturreservat motsvarar kraven i 80 § i grundlagen.

Regeringen uppger att åtgärder kommer att vidtas direkt i början av 2005. Tanken är att en proposition ska bli klar under 2005.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

— 2. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet (GrUU 29/2004 rd) förutsatte riksdagen att regeringen snabbt bereder en ändring av jaktlagen som ger invånarna i Kyrön Lapinkylä, dvs. byarna Raatama och Rauhala, rätt att på nytt bedriva jakt på statsägd makt.

Regeringen uppger att åtgärder med anledning av uttalandet kommer att vidtas direkt i början av 2005. Tanken är att en proposition ska bli klar 2005.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

— *Förbättrande av bostadsförhållandena för grupper med särskilda behov RP 170/2004 rd — RSv 194/2004 rd*

1. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur produktionen av bostäder för grupper med särskilda behov kommer igång och vidtar behövliga åtgärder om en betydande mängd projekt inte startas.

Regeringen uppger att miljöministeriet kommer att tillsätta en uppföljningsgrupp 2005. Gruppen ska bevaka hur den nya lagstiftningen och understödssystemet fungerar.

Utskottet anser att uttalandet ska finnas kvar.

— 2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur beviljningsfullmakten för boende för grupper med särskilda behov räcker till och vid behov föreslår en höjning av fullmakten i en tilläggsbudget.

Regeringen uppger att miljöministeriet i förekommande fall lägger fram ett förslag till tilläggsbudget. I dagsläget är bedömningen att det inte finns något behov av extra fullmakter.

Utskottet anser att utlåtandet ska finnas kvar.

— *Vattentjänstverk RP 85/2005 rd*

Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp vilka förändringar som sker i ägandet av vattentjänstverk och verkens verksamhetsformer och utifrån detta gör en bedömning av förändringarnas ekonomiska effekter och släckvattenförsörjningens funktion samt vid behov vidtar åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Regeringen uppger att bokslutsuppgifterna från 2003 har analyserats och en sammanfattande rapport om verkens kostnadstäckning har färdigställts. Arbetet med en utredning kring vilka effekter verksamhetsformen har på vattentjänstverkens ekonomi fortsätter 2005.

Enligt vissa uppgifter är en av de direkta effekterna av lagen om vattentjänster att det inrättas fler affärsdrivande verk. VA-verksamheten går mot allt fler regionala enheter. En undersökning av kostnadstäckningen visar att vattentjänstverken nått upp till målen i lagen. Av allt att döma finns det inga problem med försörjningen av släckningsvatten. En sammanfattning är först nu under arbete.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar tills utredningarna slutgiltigt är klara.

— *Understöd för reparation av och energiunderstöd för bostäder samt utjämning av kostnader RP 171/2004 rd — RSv 162/2004 rd*

Riksdagen förutsatte att statsrådet utreder möjligheterna att meddela anvisningar och i förekommande fall införa lagbestämmelser om utjämning av kostnaderna för renovering och ombyggnad av fastigheter mellan aktieägarna i relation till den nytta lägenheterna får.

Regeringen uppger att justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som utreder behovet att ändra lagen om bostadsaktiebolag. Samtidigt har arbetsgruppen också undersökt behovet att ändra bestämmelserna om beslutsprocedurerna i bostadsaktiebolag vid reparationer.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att uttalandet ska finnas kvar.

Utlåtande

Miljöutskottet anför

att grundlagsutskottet bör beakta det som sagts ovan.

Helsingfors den 31 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Kari Kärkkäinen /kd
Jouko Laxell /saml
Heikki A. Ollila /saml

Eero Reijonen /cent
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd
ers. Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.